

ZARZĄDZENIE

Ministra Przemysłu

z dnia 6 listopada 1946 r.

o konserwacji i magazynowaniu skór surowych.

Na podstawie art. 4 dekretu z dnia 19.IX. 1946 r. o obrocie skórami (Dz. U.R.P. Nr. 49, poz. 281) zarządza się co następuje:

Przy konserwowaniu i magazynowaniu skór surowych należy stosować następujące przepisy:

I. Konserwacja metodą solenia i magazynowanie skór solonych.

A. Pomieszczenia przeznaczone na konserwację i magazynowanie.

§ 1. Lokal przeznaczony na magazynowanie skór surowych winien w zasadzie posiadać dwa pomieszczenia:

- a) solarnię skór surowych,
- b) magazyn skór surowych.

Pomieszczenia winny znajdować się w budynkach nadziemnych, posiadających urządzenia chłodnicze. W przypadku braku urządzeń chłodniczych, pomieszczenia te winny znajdować się w budynkach piwnicznych lub półpiwnicznych.

Wysokość pomieszczenia nie powinna być mniejsza niż 2¹/₄ mtr.

W pomieszczeniach nadziemnych ściany nie mogą być przemakalne do wysokości — 1¹/₄ mtr. nad powierzchnią podłogi, a w pomieszczeniach piwnicznych lub półpiwnicznych na całej wysokości.

Podłogi winny być betonowane i posiadać dobre ścieki. Dach nad pomieszczeniami winien posiadać podsuflitkę lub być podwójnie zbudowany.

W pomieszczeniu przeznaczonym na solarnię winno znajdować się wydzielone miejsce na magazynowanie soli i to na jak najwyższym poziomie podłogi. Do miejsca tego winien być zapewniony dostęp przez zamykany otwór zewnętrzny, służący do wsypania soli, oraz dostęp od strony solarni.

§ 2. W magazynach jak i w solarni można używać oświetlenia dziennego lub elektrycznego. Światło dzienne winno jednak być rozproszone. Okna powinny znajdować się od strony północnej, przy czym szyby należy pomalować niebieską farbą. Ograniczony w ten sposób dostęp światła dziennego należy wyrównać oświetleniem elektrycznym, zwłaszcza w miejscach przeznaczonych do sortowania skór.

§ 3. Temperatura w magazynie jak i w solarni nie może przekraczać — w zależności od pory roku — granic: od +1° C. do +15° C. Temperatura winna być kontrolowana co najmniej 2 razy dziennie i to jednocześnie w kilku punktach pomieszczeń.

§ 4. Wentylacja winna być tak urządzona, by umożliwiała jednorazową zmianę powietrza w ciągu godziny. Zmiany powietrza należy dokonywać co najmniej jeden raz dziennie, zimą w najcieplejszej porze dnia, latem zaś w najchłodniejszej, tak jednak, aby temperatura pomieszczeń nie uległa zbyt dużym zmianom. Drzwi i okna winny być izolowane i otwierane jak najrzadziej.

§ 5. Wyposażenie magazynu i solarni winno obejmować:

- a) daszkowate pomosty do układania skór do osolenia,
- b) taczki lub skrzynki na sól,
- c) noże do cypłowania (wyrównywania) krawędzi skór,
- d) numerki do znaczenia skór,
- e) tablicę do oznaczania stosów skór,
- f) wagę dziesiętną z dokładnością do 0,1 kg. z kompletem odważników,
- g) miarę centymetrową długości 3 metrów,
- h) kraty drewniane do układania stosów skór,
- i) wózki lub taczki do przewożenia skór,
- j) pulpit lub stolik dla magazyniera,
- k) skrzynkę do kartoteki,
- l) łopatkę i szufłę do soli,
- l) termometry i rurki do pomiarów temperatury.

Cały lokal musi być zaopatrzony w urządzenia wymagane z punktu widzenia higieny i bezpieczeństwa pracy.

B. Konserwacja.

§ 6. Skóry surowe pochodzące z uboju w rzeźniach winny być zakonserwowane przez solenie solą kuchenną, skazoną 2-procentowym dodatkiem sody amoniakalnej.

a) Czynności w hali uboju.

§ 7. Skóra surowa, po zdjęciu ze zwierzęcia, winna być, zgodnie z normami znakowania, zaopatrzona w tabliczkę z numerkiem i przewieszona na solarnię. Nie należy ciągnąć skóry po podłodze, zwłaszcza w miejscach, gdzie rozlana jest krew, lub zawartość wnętrza zwierzęcia (trawione pożywienie, kał, żółć i t.p.). Nie należy również skóry polewać lub zmywać wodą.

b) Czynności wstępne w solarni.

§ 8. Otrzymaną z hali uboju skórę surową należy oczyścić ze wszystkich zbędnych części, wymienionych szczegółowo w normach sortowania skór surowych, a następnie rozwiesić ją na kozłach w celu ostygnięcia i ocieknięcia, z nadmiaru wody. Czas stygnięcia i obciekania wynosić winien 6 godzin. Po tym czasie skórę należy zważyć lub zmierzyć i odpowiednio zakwalifikować. Przy niedających się usunąć zanieczyszczeniach (przyschnięty gnój itp.) należy ustalić stosunkowe potrącenie z wagi.

c) Solenie.

§ 9. Przeznaczone do solenia skóry surowe układają się na płask, mizdrą do góry, na daszkowatym pomoście tak, aby linia grzbietu, biegnąca od łba do ogona, znajdowała się na najwyższym poziomie pomostu. W braku pomostu można skóry układać na podłodze, wykorzystując jej spadek. Tak przygotowane skóry posypuje się równomiernie solą z tym jednak, że miejsca zakrawione, jak również łeb i łapy muszą być dodatkowo przesypane.

W wypadku braku miejsca w solarni, dopuszczalne jest składanie skór bydlęcych do solenia na pół wzdłuż linii grzbietu, z tym, że linia grzbietu musi znajdować się na wyższym poziomie niż boki skóry.

§ 10. Ilość soli zużytej do solenia winna wynosić: dla skór krów, jalówek, wołów, buhajów i koni — 25 % wagi tych skór w stanie świeżym, dla skór cieląt i źrebciat — 35% wagi tych skór w stanie świeżym.

Dozwala się na odchylenia w zależności od pory roku w ilości do 2% powyżej lub poniżej ustalonej normy zużycia soli.

Nie można solić skór solą już używaną.

§ 11. Na jednym stosie skór do wysolenia może znajdować się 200 — 250 sztuk skór bydlęcych i koni lub 150 — 200 szt. skór cielęcych i źrebciących.

§ 12. Czas wysolenia ustala się na 14 dni, po upływie których proces wysolenia uważa się za ukończony i należy przystąpić do magazynowania skór. Gdyby jednak po tym czasie sól została całkowicie pochłonięta, należy skóry lekko dosolić.

C. Magazynowanie skór surowych, solonych.

§ 13. Zabrania się magazynować skór surowych źle zakonserwowanych lub wykazujących zewnętrzne oznaki gnicia.

§ 14. Skóry zasolone winny być magazynowane w partiach, ułożonych w zależności od przeznaczenia skór surowych na poszczególne gatunki skór gotowych.

§ 15. Skóry, przeznaczone do krótkotrwałego magazynowania, należy układać w paczki w ten sposób, że łapy i boki zwracają się do środka na szerokości łba, po czym zawiązuje się do środka część ogonowa, a

następnie część przednią z łbem i całość składa się w paczkę. Paczki należy układać w stopy, przy czym nie należy układać więcej niż 10 paczek wwyż. Stopy winny być układane na drewnianych kratkach, nie zaś bezpośrednio na podłodze. Skóry w paczkach nie mogą być magazynowane dłużej niż 30 dni.

§ 16. Skóry przeznaczone do długotrwałego magazynowania nie mogą być zagrożowane, unurzane w krwi oraz muszą być dokładnie zładane, czy nie zachodzi w nich proces gnijny. Przy układaniu w stopy muszą być one dodatkowo dosalane ilością soli równającą się 10% wagi skór.

Lekkie skóry należy układać w stopy na płask, natomiast skóry ciężkie, złożone przez pół po linii grzbietu. Skóry nie mogą leżeć bezpośrednio na podłodze, lecz na drewnianych kratkach. Rozmiary stosu nie mogą przekraczać w długości 3 m., w szerokości 3 m., a w wysokości 1,75 m. Układanie stosów winno odbywać się w chłodnych porach roku, w temperaturze maksymalnej + 12° C. Stos, układany w temperaturze wyższej niż + 12° C. nie powinien przekraczać w długości 2 m., szerokości 1,50 m., a w wysokości 1,25 m. i może być magazynowany tylko przez jeden rok (jeden ciepły sezon). Przy układaniu stosów w magazynie należy uwzględnić przejścia i przejazdy dla wózków lub taczek.

§ 17. Stan skór ułożonych w stopy winien być stale kontrolowany. Kontrolli tej dokonują się badając temperaturę wewnętrznych warstw stosów, przyczem poleca się mierzyć temperaturę o tej samej porze, latem co najmniej, jesienią i wiosną 2 razy w tygodniu, a zimą raz w tygodniu.

Mierzenie winno odbywać się w czterech miejscach stosów. W miejscach tych należy umieścić już przy układaniu stosów rurki drewniane o długości równej połowie długości stosu, zakończone rurką metalową ocynkowaną, zamkniętą na końcu. Średnica rurek powinna być taka, aby mieścił się w niej termometr przyrządzony do pręta. Rurki powinny być stale zakorkowane, z wyjątkiem okresu mierzenia temperatury.

Jeżeli temperatura stosu podwyższa się równomiernie z temperaturą pomieszczenia, to przy temperaturze + 25° C. należy stos rozebrać, skóry ochłodzić przez rozłożenie ich na podłodze, lekko dosolić i powtórnie ułożyć stos w czasie, gdy temperatura otoczenia jest możliwie najniższa.

Jeżeli natomiast temperatura skór w stosie wzrasta niezależnie od temperatury pomieszczenia, to stos należy natychmiast rozebrać, najpóźniej przy osiągnięciu temperatury 22° C. skóry ochłodzić i możliwie szybko odesłać do przerobu.

II. Konserwacja metodą suszenia i magazynowanie skór suchych.

§ 18. W przypadku braku soli, a posiadania odpowiedniego lokalu na suszenie skór, należy skóry surowe konserwować metodą suszenia.

§ 19. Do skór przeznaczonych do suszenia należy stosować te same czynności przygotowawcze do konserwacji co przy soleniu. Przygotowane w ten sposób skóry rozwieszają się na drążkach, przez grzbiet mizdrą na zewnątrz, w miejscu zacienionym, suchym i przewiewnym, o temperaturze do 30° C.

Przy skórkach cielęcych należy łapki rozprostować i zabezpieczyć patyczkami przeciw zwijaniu.

§ 20. Magazyn skór suchych winien być suchy i przewiewny. Zaleca się wybierać na ten cel pomieszczenia na piętrach lub na poddaszu.

§ 21. Skóry suche układa się w stopy, grzbietem do wnętrza. Jedynie dla wyrównania poziomu część skór układać można grzbietem na zewnątrz. Stopy skór suchych winny być układane na drewnianych podstawach. Zabrania się układania stosów na betonach.

Skóry suche należy zabezpieczyć przed molami przez lekkie posypanie ich naitaliną i możliwie częste przetrzącanie stosów i przetrzepywanie skór.

§ 22. Zabrania się przechowywać skóry suche w miejscach wilgotnych i w pomieszczeniach zaciekających.

§ 23. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu:

H. Minc